

Sveriges Riksdag
Miljö- och jordbruksutskottet
100 12 Stockholm

Datum 2021-08-18
SMHI Dnr 2021/1422/10.1
Er referens 1.8.5-2117-2020/21

registrator.riksdagsforvaltningen@riksdagen.se

kopia:

caroline.needham@riksdagen.se

linda.wase@riksdagen.se

Yttrande över remiss av reviderat utskottsinitiativ om det svenska genomförandet av EU:s ramdirektiv om vatten

SMHI har tagit del av rubricerad handling och har följande synpunkter. SMHIs övergripande mål är att verka för en samhällsomställning till ett långsiktigt hållbart nyttjande av naturresurser som uppfyller de svenska miljömålen, Agenda 2030 och EU:s ramdirektiv för vatten.

Utskottet föreslår att riksdagen tillkännager för regeringen att den ska

- **pröva vattenmyndigheternas åtgärdsprogram 2021–2027 för att säkerställa en god balans mellan samhällsekonomisk kostnad och miljömässig nytta som ligger i linje med riksdagens beslut om propositionen Vattenmiljö och vattenkraft samt livsmedelsstrategins mål.**

Enligt regeringen är det övergripande målet med livsmedelsstrategin ”en konkurrenskraftig livsmedelskedja där den totala livsmedelsproduktionen ökar, **samtidigt som relevanta nationella miljömål nås**, i syfte att skapa tillväxt och sysselsättning och bidra till hållbar utveckling i hela landet”. Åtgärder som hittills föreslagits av Vattenmyndigheterna inom jordbruksområden har liten eller försumbar påverkan på den nationella livsmedelsförsörjningen. Däremot utövar jordbruket en relativt stor påverkan på vattenmiljöerna, främst genom utsläpp av övergödande näringsämnen och försämring av fysiska livsmiljöer för flora och fauna. SMHI anser därför att åtgärderna är viktiga att genomföra och bedömer inte att det finns någon konflikt med den nationella livsmedelsförsörjningen.

Utskottet föreslår vidare att riksdagen tillkännager för regeringen att den ska

- **säkerställa att vattenmyndigheterna tar hänsyn till alla nyttor som ramdirektivet för vatten listar vid normsättningen samt utnyttjar alla tillgängliga undantag för att klassificera vatten som ”kraftigt modifierade” och tillämpa ”mindre stränga krav” i exempelvis produktiva jordbruksområden, miljöer med höga kulturvärden och i de**

SMHI – Sveriges Meteorologiska och Hydrologiska Institut

Postadress SMHI 607 76 • NORRKÖPING • Växel 011-495 80 00 • Fax 011-495 80 01

Huvudkontor SMHI

Besöksadress Folkborgsvägen 17
607 76 NORRKÖPING

SMHI

Besöksadress Stationsgatan 23, 6 tr
753 40 UPPSALA

SMHI

Besöksadress Sven Källfelts Gata 15
426 71 VÄSTRA FRÖLUNDA

vattenförekomster där god ekologisk status förutsätter att kraftverket avvecklas eller ger påverkan på reglerkraft

SMHI befarar att undantag och mindre stränga krav riskerar leda till en långsammare omställning till ett långsiktigt hållbart samhälle och därför bör användas restriktivt. Utpekandet av ”kraftigt modifierade vatten” inom vattenkraften har varit restriktivt och syftar i första hand till att skydda reglerkraften och säkerställa balansen i det nationella elnätet. Utrivning av kraftverk kan bli aktuellt där miljöskadan av verksamheten inte kan anses rimlig i relation till samhällsnyttan, och där det finns alternativa, mer miljövänliga sätt att producera samma samhällsnytta. SMHI anser att liknande krav bör ställas på verksamheter kopplade till livsmedelsförsörjning och kulturmiljöer.

Slutligen föreslår utskottet att riksdagen tillkännager för regeringen att den ska

- **säkerställa att platsspecifika bedömningar av alla nyttor och konsekvenser görs med beräkningsgrunder som är vedertagna och transparenta samt att detta görs i samråd med berörda aktörer.**

SMHIs roll i vattenförvaltningen är att bistå andra myndigheter med platsspecifika underlag baserade på mätningar och beräkningar som vilar på vetenskaplig grund. Underlagen används för att karaktärisera vattenmiljöer, bedöma status och eventuellt åtgärdsbehov. SMHI utvecklar även verktyg för att bedöma nyttan av olika åtgärder, både lokalt (vattenförekomst) och i ett större sammanhang (avrinningsområde eller kuststräcka). Verktygen används för att bedöma kostnadseffektiviteten av olika lokala åtgärder och prioritera åtgärder som ger stor nytta till låg kostnad. SMHIs underlag och verktyg utvecklas transparent och är öppet tillgängliga via SMHI Vattenwebb, <https://vattenwebb.smhi.se>.

Berörda aktörer bidrar till arbetet genom att tillgängliggöra mätdata som SMHI och andra myndigheter använder. Kvaliteten hos de platsspecifika bedömningarna höjs i takt med att lokala mätningar samlas in kan användas i beräkningarna. SMHI har exempelvis samlat in hundratals mätserier från vattenkraftbolag som används för att karaktärisera vattenmiljöer i reglerade vattendrag. På så sätt säkerställs att karaktäriseringen blir korrekt och att rätt åtgärd sätts in på rätt plats. Liknande arbetsmetoder används av SMHI och Jordbruksverket som tillsammans utvecklar data kring bevattningsuttag som baseras på uppgifter från lantbruksföretag. SMHI anser att platsspecifika bedömningar redan görs och att underlagen är öppet tillgängliga, och det finns därför ingen anledning för regeringen att säkerställa detta.

Generaldirektör Håkan Wirtén har beslutat i detta ärende som beretts av Niclas Hjerdt. Avdelningschef Bodil Aarhus Andrae har varit med vid den slutliga handläggningen.

För SMHI

Håkan Wirtén
Generaldirektör

SMHI – Sveriges Meteorologiska och Hydrologiska Institut

Postadress SMHI 607 76 • NORRKÖPING • Växel 011-495 80 00 • Fax 011-495 80 01

Huvudkontor SMHI

Besöksadress Folkborgsvägen 17
607 76 NORRKÖPING

SMHI

Besöksadress Stationsgatan 23, 6 tr
753 40 UPPSALA

SMHI

Besöksadress Sven Källfelts Gata 15
426 71 VÄSTRA FRÖLUNDA